

Verzekerd het slagveld in

Oorlogscorrespondenten, militairen en hulpverleners. Waar de meeste bedrijven en instellingen personeel zo snel mogelijk terughalen uit conflictgebieden, is gevaar in hun beroep onvermijdelijk. Dat vergt niet alleen een degelijke voorbereiding, maar ook een goede verzekering.

Toen een internationale coalitie Irak in 2003 aanviel, bracht dit de media in een lastig parket. De premie voor het verzekeren van oorlogscorrespondenten in het land liep op tot meer dan 25 duizend euro per week. ‘Met zulke premies is het voor de meeste Nederlandse redacties onbetaalbaar journalisten te verzekeren’, vertelt Thomas Bruning, algemeen secretaris van journalistenverbond NVJ. ‘Maar correspondenten zonder een degelijke verzekering het veld in sturen, was geen optie.’

CUMULATIEF RISICO

De torenhoge premies werden mede veroorzaakt doordat mogelijk massavernietigingswapens aanwezig waren in Irak. De verzekeringswereld is terughoudend met het dekken van nucleaire, biologische of chemische risico's. Vooral het cumulatieve risico vormt een probleem: bij een bomaanslag op een hotel dat vol met oorlogscorrespondenten zit, moeten zij in één keer miljoenen uitkeren, om over de schade bij een aanval met massavernietigingswapens nog maar te zwijgen.

De hoge premies leidden in Nederland tot discussie over een waarborgfonds voor het verzekeren van journalisten. Daarin zouden de overheid en mediabedrijven eenmalig een bedrag storten om de premiedruk te verlagen. Bruning: ‘We willen goede verslaggeving uit oorlogsgebieden en we willen dat journalisten goed verzekerd zijn. Het fonds bood een oplossing. Maar toen de premies na de oorlog in Irak fors daalden, verdween het plan in de ijskast.’

In sommige beroepen kunnen werknemers het gevaar niet vermijden. Het is onderdeel van hun werk. Militairen, oorlogscorrespondenten en medewerkers van organisaties als Artsen zonder Grenzen zitten dicht op het vuur. Terwijl andere bedrijven en organisaties hun personeel zo snel mogelijk terughalen uit conflictgebieden, arriveren zij. Ook ontwikkelingswerkers in risicogebieden lopen meer kans in geweldssituaties terecht te komen.

MOLEST

Wie het risico loopt op een landmijn te stappen of door een kogel te worden geraakt, wil een goede verzekering hebben. Eén die uitkeert bij overlijden of invaliditeit. Maar een goede verzekering afsluiten is in zo'n risicovol beroep makkelijker gezegd dan gedaan. De doorsnee-verzekering tegen arbeidsongeschiktheid keert in zulke gevallen niet uit en datzelfde geldt voor een normale ongevallenverzekering.

Het is dus vrijwel onmogelijk om bij een Nederlandse verzekeraar een ongevallenverzekering af te sluiten voor conflictgebieden. Zij mogen schade die ontstaat door gewapende conflicten volgens de Wet op het financieel toezicht (Wft) niet verzekeren, omdat het onder het begrip molest valt, vertelt Henk in 't Zand, mede-eigenaar van assurantiebemiddelaar DFD. ‘In oorlogssituaties kunnen veel slachtoffers vallen. Zoveel dat verzekeraars de potentiële schade niet zouden kunnen dragen.’

MOLEST

Molest is schade die ontstaat in conflictsituaties. Volgens de Wet op het financieel toezicht (Wft) mogen verzekeraars met een zetel in Nederland niet alle vormen van molest verzekeren. Omdat de term in het verleden tot veel verwarring leidde, heeft het Verbond van Verzekeraars in 1981 veertien definities van het begrip molest gedeponereerd bij de Arrondissementsrechtbank in Den Haag.

In de Wft (artikel 3:38) wordt onderscheid gemaakt tussen groot en klein molest. Verzekeraars sluiten in de praktijk vrijwel alle vormen van groot molest uit. Alleen transport- en reisverzekeringen dekken de schade van groot molest in sommige gevallen. Onder groot molest vallen gewapende conflicten, burgeroorlogen, opstanden, binnenlandse onlusten, oproer en muerij.

Schade die door klein molest ontstaat, is in veel gevallen wel gedekt. Onder klein molest vallen sabotage, vorderingen, werkstakingen, lock-outs (bedrijven die personeel verbieden te werken), modelacties (belemmeren van bedrijfsvoering door het toepassen van voorschriften uit de wet/arbeidsovereenkomst), rellen, terrorisme en bedrijfsbezettingen. Voor terrorisme bestaat een aparte pool, waarin verzekeraars, herverzekeraars en de overheid samen voor een dekking tot één miljard euro zorgen.

Het verbod is tegenwoordig niet echt meer nodig, meent In 't Zand. ‘Het is ingevoerd na de Tweede Wereldoorlog. Maar de oorlog van toen is niet meer te vergelijken met de oorlogen van nu. Door andere gevechtstechnieken vallen tegenwoordig veel minder slachtoffers. We hebben twintigduizend soldaten naar Afghanistan gestuurd. Tot nu toe zijn er 21 gesneuveld.’ Militairen kunnen wel bij veel Nederlandse verzekeraars terecht voor een levensverzekering, die dekking biedt tijdens humanitaire en vredesoperaties. Het Verbond van Verzekeraars heeft daarvoor ►

**VOOR
MILITAIRES
ZIJN
VERZEKERINGEN
GOED
GEREGELD**

- een speciale overeenkomst met het ministerie van Defensie gesloten om het molestprobleem te ondervangen. De levensverzekering, met een maximaal verzekerd bedrag van 400.000 euro, moet gekoppeld zijn aan een hypotheek voor de eigen woning en zorgt ervoor dat een militair eenzelfde dekking (tegen dezelfde premie) als andere verzekerden krijgt – ook al loopt hij meer risico te overlijden.

Voor militairen zijn verzekeringen in die zin goed geregeld, meent In 't Zand. Zo is er naast de levensverzekeringsovereenkomst tussen Verbond en Defensie nog een ongevalverzekering, die de kosten van repatriëring en een begrafenis vergoedt als een militair in werktijd om het leven komt. En er is een speciale ziektekostenverzekering (zie ook de kadertekst).

ZEVENTIG EURO

Toch ziet In 't Zand dat er onder militairen ook behoefte is aan een ongevalverzekering die dekking biedt tijdens een operatie. Daarom heeft zijn bedrijf een speciale ongevalverzekering die tot 150.000 euro uitkeert. Het risico brengt assurantiebemiddelaar DFD niet onder bij een Nederlandse verzekeraar, maar bij ACE Europe. 'Voor zeventig euro per maand kunnen militairen zich bijverzekeren voor de duur van een uitzending. Ze betalen dus niet doorlopend zo'n hoog premiebedrag.'

Ook journalisten en hulpverleners moeten voor een ongevaldekking uitwijken naar buitenlandse partijen. Hulporganisatie Artsen zonder Grenzen sluit een speciale expat-verzekering af. Daarin zit een molestdekking, vertelt Joost Woortman, coördinator van de afdeling Human Resources Administration bij de Nederlandse sectie van Artsen zonder Grenzen. Het is wel de bedoeling dat medewerkers het gevaar niet doelbewust opzoeken. 'Wat dat betreft zitten oorlogscorrespondenten in een andere situatie en militairen natuurlijk helemaal.'

De kosten voor repatriëring en evacuatie draagt Artsen zonder Grenzen zelf. Het gaat dan vooral om medewerkers die ernstig ziek worden en niet in het veld te behandelen zijn. Woortman: 'Als we vijf gevallen per jaar hebben, is het veel. De kosten voor een verzekering zouden hoger zijn.'

Journalisten kunnen terecht bij NPO Assurantiën, een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse Publieke Omroep en DSV Assurantiegroep. Die brengt risico's onder bij Lloyd's, de verzekeringsmarkt in Londen. Ook andere media en zelfstandig werkende journalisten kunnen bij NPO Assurantiën aankloppen. Het verzekerd bedrag op een "standaard" polis is 730 duizend euro, al zijn andere bedragen ook mogelijk. Medische kosten en repatriëring zijn tot een half miljoen euro gedekt.

**VOORAL
HET
CUMULATIEVE RISICO
IS EEN
PROBLEEM**

ZIEKTEKOSTEN MILITAIRES

Militairen hebben een verplichte ziektekostenverzekering van het ministerie van Defensie. Voor die verzekering heeft het ministerie in 1995 de Stichting Ziektekostenverzekering Krijgsmacht (SZVK) opgericht, die voorstellen doet voor de inhoud van het pakket en de premie. Het risico wordt door de SZVK en het ministerie gedragen. Voor de feitelijke uitvoering van de verzekering heeft de SZVK een contract met zorgverzekeraar Univé.

Militairen moeten naar de Militair Geneeskundige Diensten voor zorg. Omdat zij fit moeten zijn voor missies, bestaan er geen wachtlijsten. Daarnaast is de dekking veel ruimer dan die van de "reguliere" basisverzekering en aanvullende pakketten. Militairen betalen 2,38 procent premie over hun brutolohn, inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering. De premie bedraagt momenteel maximaal 65 euro. De kosten voor ongevallen tijdens missies worden apart door Defensie betaald.

De premies voor het verzekeren van journalisten zijn al lang niet meer zo hoog als in 2003. Nu kost een ongevalverzekering ongeveer dertig euro per dag voor journalisten in Afghanistan en Irak, zegt Maarten Dulmus van NPO Assurantiën. Het grote prijsverschil ten opzichte van de piek komt deels doordat nucleaire, biologische en chemische risico's niet meer worden meeverzekerd. Dulmus: 'Daarnaast is de situatie in Irak en Afghanistan weliswaar gevaarlijk, maar stabielier dan in 2003. Toen was er echt sprake van oorlog.'

GEDOGEN

Zelfstandig werkende journalisten kunnen sinds kort ook een arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluiten die het risico bij oorlogen of volksoptstanden dekt. De verzekering is een initiatief van Media Pensioen Diensten, de uitvoerder van pensioenfondsen PNO Media. Zij wilden het molestprobleem voor zzp'ers in de media oplossen. Een journalist die bijvoorbeeld tijdens de recente optstanden in Libië werkt en arbeidsongeschikt raakt, krijgt met deze verzekering wel een uitkering.

Opmerkelijk genoeg is het risico ondergebracht bij de Nederlandse verzekeraar Loyalis. Zuiver wettelijk gezien is het inderdaad niet toegestaan het risico te dekken, laat een woordvoerder weten. Het wordt gedoogd omdat het ministerie van Financiën dit met het oog op beroepsmatige risico's in het buitenland op termijn wil veranderen. Een voorstel daarvoor is opgenomen in het wetsvoorstel Wijzigingswet Financiële Markten 2012, dat onlangs naar de Tweede Kamer is gestuurd. Vooruitlopend op die wijziging biedt Loyalis nu al dit product. Daarnaast heeft Loyalis ongeval- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor militairen.

Met één Nederlandse verzekeraar, meerdere buitenlandse partijen en betaalbare premies lijkt het molestprobleem opgelost. Maar onlangs doemde een nieuwe variant op: Nederlandse verslaggevers moesten Japan verlaten na de kernramp, omdat het risico van besmetting met radioactiviteit niet werd gedekt. Ook de internationale verzekeraars dekken dit risico niet af. Voor Bruning van de NVJ is het duidelijk: 'We moeten opnieuw zoeken naar oplossingen voor het verzekeren van journalisten.' <